

TANZANIA ETA UGANDAREN XEHATZEA BADA KAR ERE, IRAGANEKO LOGIKAN SEGITZEN DU TOTAL PETROLIO KONPAINIAK

Total Energies multinazional frantsesak eta CNOOC China National Offshore Oil Corporation txinatarrak "karbono bonba" ikaragarria dute xede Afrikako Tanzania eta Uganda herrietan: bertako petrolio ateratzeko 400 putzu eta horiek esportatzeko 1.443 kilometroko oliobide berotua. Gutxienez egunean 190.000 petrolio-upel ateratzea aurreikusten dute. Herritarrek eta nazioarteko erakunde ezagunek urteetan bideratu aurkako mugimenduak ez ditu geldiarazi. Ez dira kikiltzen, eta otsailean izenpetu zuten hitzarmena. Lurralde urrunetako baliabideak ustiatzeko joera horretan dagoen kolonialismo kutsua salatu du hainbat Gobernu Kanpoko Erakunde urriaren 5ean plazaraturiko ikerketa berri batean.

JENOFA BERTOKOIRIGOIN

Karbono bonba" izendaturiko megaproiektu estraktibistei bideratu genien 2.793 alearen azala. Giro apokaliptikoa zekarren, hondamendia eta mina, biak eskuz-esku. Termino horrek barne biltzen duen errealitatea ezin hobe irudikatzen dute Total Energies multinazional frantsesak eta CNOOC China National Offshore Oil Corporation txinatarrak Ugandan eta Tanzanian xede duten Tilenga izeneko petrolio estraktzioarako azpiegiturak eta baliabidea garraiatzeko Eacop petrolio-hodiak.

400 putzu zulatu nahi dituzte Albert Lakuaren inguruan, gutxienez egunean 190.000 petrolio-upel ateratzeko xedez. Kantitate ikaragarria da eta araberako kutsadura ondorioztatuko luke: urtero

34 milioi tona CO2 isuriko lituzke, hori delarik, Uganda herriarena bider sei.

Munduan litzatekeen petrolio-hodi berotu luzeena dakar karbono-bonba horrek -50 gradutara berotua litzateke, petrolio fluidizatu behar delako garraiatu ahal izateko-. 1.443 kilometroko azpiegitura, Uganda eta Tanzania zeharkatuko lituzkeena, hamasei erreserba naturalen gainetik pasaz, eta bere bidean desagertzearen diren hainbat animaliren habitatak suntsituz -bestelako herritar, fauna eta florak ere kaltetuz, bistan denez-.

Azpiegitura horrek suposatzen duena ikaragarria da, eta multinazional horiek haien lurraldean -Frantzia eta Txinan- egitea ezin pentsatua dugu, hain da suntsitzailea egitasmoa. Haste-

ko, azpiegituraren eraikitzeak dakarren herritarren kanporatze eta lekualdaketa: 100.000 lagunek utzi beharko dituzte haien etxe edota lurrak. Horrek areagotuko du gosetea, lurrak laborantzara bideratzen dabiltzalako bertako ehunka familia.

Les amis de la terre Gobernu Kanpoko Erakundeak argitaratu *Un cauchemar nommé Total* ("Total izeneko amesgaiztoa") edota urriaren 5 honetan Survie egiturarekin plazaratu *Eacop, la voie du désastre* ("Eacop, hondamendia- ren bidea") txostenak irakurri beharrak dira ohartzeko nola bideratuak diren lur hartze horiek: behartzeak, mehatxuak, presioak, gezurrak... anitz dira diotenak hauturik ez dutela ukan edota informazioz gabe izenpetu behar

"KARBONO BONBA"-RI EZ

Badira urteak herritarrak mobilizatzen direla egitasmo suntsitzailearen aurka. Horrez gain, nazioarteko Gobernuz Kanpoko Erakunde ekologistak ere dabiltza aurkako kanpaina bideratzen. Azkenik, Europako Parlamentuak du Total Energies-en jarrera deitoratu.

izan dutela desjabetzea dakarren dokumentua. Funtsean, Eacopek eta Tilengak ondorioztatu "giza eskubideen urraketa" salatzen duen ebazpena bozkatu zuen Europako Parlamentuak irailaren 15ean. "Atxiloketak, beldurrarazteko ekintzak eta jazarpen judizialak giza eskubideen defendatzaileen eta gobernuz kanpoko erakundeen kontra", horra instituzioak salatzen duena. Hala ere, adierazpen esanguratsua izanik ere, ez ditu enpresak ezertara behartzen. "Urte bateko tartea" hartzea eskatzen dio frantses multinazionalari, energia berriztagarrietan oinarrituriko bestelako egitasmoak lantzeko eta "bestelako ibilbide baten egingarritasuna" ikertzeko –"ekosistema babestuak eta bertako ur baliabideak zaintzeko"–.

Legedian oinarrituz ere dabiltza aurkariak egitasmoa ezeztatu nahian: urriaren 12an epaituko dute Total Energies Pariseko auzitegian –Net Hurbil hau idazterakoan ez da oraindik iragana, eta ezin kontatu nola defenditu zuen

**Petrolio-hodiak
zeharkatuko ditu Victoria
lakua –mundu mailako
bigarren ur-geza erreserba
handiena eta 40 milioi
herritarren ur iturria
dena– eta 200 bat erreka**

berea multinazionalak–.

Bioaniztasuna. Hori dugu beste kalitetuetariko bat. Putzuen herena 1926tik babestua dagoen Murchinson Falls eremuan eraikitzekoa dute, eta putzu eta oliobideaz gain, bestelako garraiobi-

deak ere dituzte eginen. Obren garaian kamioiek hileroko 600 bat joan-jin eginen lituzkete eta ondotik, putzu batetik bestera autoek 2.000 joan-jin. Albert eta Victoria lakuak lotzen dituen Nilo ibaia ere zeharkatuko luke petrolio-hodiak. Aintziretako ura baliatuko dute –9 milioi litro kubiko urtero–, eta berdindio bizirauteko ur edangarri erreserba baliosa baldin badute bertako milioika herritarrek ere. Petrolio-hodiak zeharkatuko ditu Victoria lakua –mundu mailako bigarren ur-geza erreserba handiena eta 40 milioi herritarren ur iturria dena– eta 200 bat erreka.

Bill Mc Kibben ekologistak horrela laburbiltzen du: "Badirudi ahal bezain bat animalia kaltetzeko gisan dutela ibilbidea adostu: zulaketa-plataformak Murchison Falls parke nazionalean daude, eta oliobideak Taalako baso-erreserba zeharkatu eta Bugomako basoan sartuko da (bertan daude txinpantze-talde handiak), Tanzania eta Biharamulo erreserba zeharkatu aitzin,

zeinetan bizi diren lehoi, bufalo, altze, tragelaphus imberbis antilope, inpala, hipopotamo, lepoluze, zebra, antilope ruandarrak, sitatunga, sable, urde inurrijale eta colobus gorri tximinoak. Oliobideak Wembere estepa ere zeharkatzen du, hegaztientzako paradisua eta elefanteentzat ehunka kilometro karratuko habitata ere dena. Tanzaniara iristen denean, hiru futbol-zelai heineko ontziek garraiatuko dute petrolio, mangladien eta koralezko arrezifeen artetik, hots, dortokaz eta dugongidoz betetako urretatik".

Istripu bat gertatuz gero –isurtze, sute ala dena delako–, ez da zaila irudikatzea zer nolako desmasia eraginen lukeen. Dena dela, aitzina doa egitasmoa, eta otsailean izenpetu zuen Total Energiesek bi Estatuekin eta CNOOC txinatarrarekin 10.000 milioi dolarreko tratua. Petrolio erreserbak kausitu eta hamasei urtera gauzatu da konpainien ametsa, eta 2025erako bukatu nahi dituzte obrak.

Ez baditu egitasmoak zuzenean diruztatzen ere, *Françafrique* usaina daukate Eacop eta Tilengak –Frantziak Afrikarekin daukan jarrera koloniala izendatzeko terminoa da *Françafrique*–. Emmanuel Macron Frantziako presidentek Yoweri Museveni Ugandakoari ida-

Behartzeak, mehatxuak, presioak, gezurrak... anitz dira diotenak hauturik ez dutela ukan edota informaziorik gabe izenpetu behar izan dutela lur uztea dakarren dokumentua

tzitako gutuna dugu frogatzat. "Nitan fidatu zaitzek Frantziako inbestitzaileak eta jakintzak zuenera bideratzeko, eta Frantziak Ugandan duen presentzia emendatzeko", irakurri daiteke iazko maiatzeko gutunean. Estaturuek eta multinazionalak halakorik ez badute airtortzen ere, aktibista anitzek dute hitz konkretu batez izendatzen baliabide naturalen ustiapena: inoiz bukatu ez zen kolonialismoan gaude oraindik.

ZORRA ITZULI EZINEAN, ESTRAKZIORA BEHARTURIK

Nazioarteko egitura finantzarioek bideratu dirulaguntzak itzuli ezinean, beraien uztak eta lurpeko aberastasun naturalak munduaren iparraldera bideratzera behartuak dira Hego Hemisferioko herri anitz. Zorraren eta estrakzioaren arteko lotura xeheki azaltzen dabil Nicolas Sersiron *Dette et extractivisme* ("Zorra eta estraktibismoa") liburuan: Bigarren Mundu Gerraren ondotik abiatutako deskolonizazio prozesuaren biharamunean hasi ziren maileguen politika bideratzen herri aberatsak, Hego-ko herri pobreenek beraiekiko zeukaten dependentzia eta menpekotasuna mantentzeko gisan.

"Kanpoko zorrak ez dira inoiz herri-tarren onurarako izan, eta haien izerdiaz ordaintzen dabilta. Okerrago, palanka gisa erabiliak dira, haien baliabide naturalak eta laborantza-ekoizpenak esportaziora bideratzeko. 'Ezin baduzue ordaindu, zuluatu zorua, zorrak ordaindua izan behar du' horra erratan zaiena". 1970eko eta 1980ko hamarkadetan abiatutako zorpetzea ezin ordainduz dabilta Afrikako herri pobreenak. Horren estakuruan, austeritate politikak planteatzera eta laborantza zein baliabide naturalak nazioartearen esku

2021EKO APIRILAREN 11KO AKORDIOA

Total Energies multinazional frantsesak, Ugandako presidente Yoweri Musevenik eta Tanzaniako Samia Suluhuk izenpetu zuten megaproiektu hori bideratzeko akordioa. Ofizialki autengo otsailean abiatu dituzte obrak eta 2025erako nahi dituzte bukatu.

BIOANIZTASUNA KALTETUZ Albert lakuaren inguruko lurretan nahi dituzte zulatu petrolio-putzuak, ondotik hortik Uganda eta Tanzania zeharkatuko lukeen hodi bat bideratuz Indiako Ozeanora arte.

MARTIN DUDEK

uztera behartuak dira. Gainera, lekuko garapenean inbertitu dezaketen dirua halabeharrez zorraren ordainketara bideratu behar dute. Total Energies eta CNOOC konpainiek begi-bistan dituzten Tanzania eta Uganda ditugu Afrikako herri pobreenen eta zorpetuenen artean: 25.537 milioi dolarreko kanpo-zorra lehenarentzat eta 17.206 milioi dolarrekoa bigarrenarentzat. Horregatik dio Sersironen "kolonialismoaz" hitz egiten jarraitu behar dugula. Okerrago, oroitarazten du hastapen batean herri kolonizatzaileek zituztela maileguak galdetu, lur okupatuetak azpiegiturak eraikitze-ko, eta ondotik, nahiz eta beraiek ezer ez galdetu, Afrikako herri independenteez ordaindu behar izan zituztela.

**“Palanka gisa erabiliak
dira kanpo-zorrak,
haien baliabide
naturalak eta laborantza
esportaziora bideratzera
behartzeko”**

Nicolas Sersiron

Gaur egun, multinazionalak botere ikaragarria dutela dio, eta horrela bai-zik ulertu daitekeela karbono-bonbekin jarraitzeko postura: "Daukaten finantza-boterea dela eta, erosi ditzakete hautetsiak, legedia beraien alde bideratu dezakete; aberastuko dituen politika bat planteatu dezakete, beti gizateriaren eta naturaren kaltetan". COP15 klimaren goi-bileran finkatu helburua ez da beteko karbono-bonbak eraikiz gero -1,5 edo 2 graduko berotze orokorra-. Duela egun zenbait jakin dugu COP27 goi-bileraren babesle nagusienetarikoa izanen dela Coca-Cola: multinazionalen botere gehiegi uzten zaie, eta horrela ez diogu buelta emanen klima larrialdiari. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

www.zinkunegioptika.com

